

V „dunajskem kmet. časniku“ piše gospod Vesener iz Manhardsberga od te reči to le:

Resnične so te znamenja, toda niso nova najdba, ampak že morebiti več stoletij znana reč na Českem. Od neke dekline na Českem sem to slišal, zdaj pa se nikoli ne zmotim. K natanjčnejšemu spoznanju jajc, iz katerih se imajo petelinčki ali jarčice valiti, še to dostavljam, da so petelinčkine jajca sploh na špički dalje in okrog nje imajo nekake zareze, ali tako rekoč, tamne žilice, ktere se z dobrimi očmi lahko vidijo. Jarčine jajca so pa bolj tumpaste in nimajo omenjenih nitik.

K prijazni besedi o spominkih.

Gospod A. L. iz Cérknice piše v listu 32 letošnjih „Novic“, da bi truplo Knobleherjevo onda počivalo, kjer je zdaj, in kar bi se potrosilo za njegovo prepeljavo, naj se oberne bolj v prid nesrečnim zamurcom.

Bral sem v ljubljanskem nemškem in drugih avstrijskih časnikih, da je sploh vošilo, Knobleherjevo truplo naj se prenese na vsako vižo v njegovo domovino, da bo počivalo v materni zemlji, da ne bo se v prihodnjih časih tega verlega, prezgodaj umerlega apostelna svete vere, pokopališče po svetu iskalo, in da ne bo treba pisateljem zgodovine za njegov grob se pravdati.

Knobleher je v diki zveličanstva umerl! Že zavoljo tega se ne smé na njegov grob pozabiti; dežela in narod tirjata od nas, da truplo njegovo nazaj pride, in da se bo k večnemu miru v farno cerkev, v kateri je on zakrament sv. kersta prejel, s svečanostjo položilo.

Mnogo prilik imamo, kako da se trupla verlih mož zgubé, katerim noben spominek na grobu postavljen ni bil, in kako se modri gospodje v akademijah in drugih učenih zborih pogovarjajo za prostor tacih mož.

Ni dolgo časa, kar smo brali veliko pravdo v vseh časnikih za pokopališče ranjcega Mozarta, in danes sem bral v dunajskih listih, da neko povereništvo v Rimu s težkim trudom grob slovanskih apostelnov sv. Cirila in Metoda išče, in da ima nekoliko upanje, pokopališče to vendar najti?

V prihodnjih časih imamo ravno tega za Knobleherjev grob se bati, kateremu ne bode noben spominek na raki samostanske cerkve v Napoli postavljen; zavoljo tega mislim, toliko dnarjev se bo lahko nabralo, da bo vošilo mnogih dopolnjeno, in da bo slavno društvo, ktero si je nalogo postavilo, Knobleherju spominek postaviti in truplo njegovo iz Napola v njegovo domovino pripeljati, da bo v svoji farni cerkvi k večnemu miru položeno, in za znamenje, da je on tam pokopan, izrezan marmoren kamen postavljen, — na vsako vižo ta lepi nalog do konca izpeljalo! —

Kam da se ima pa njegov véliki spominek staviti, mi je vse eno, in sem tudi z mislijo cerkniškega gospoda zastopljen. Potem pa, kadar bo vse gotovo, bi se obrest nesrečnim zamurcom ali pa v prid rimskim misjonarjem v Afriki obrniti znala.

To ni samo moja misel, ampak želja mnogo družih domorodcov in dobrotnikov kartunske misije.

L. M. Krajnc.

Jezikoslovne reči.

Dve tri Jugoslavenom v prevdar!

Marsikaj ste že ljube „Novice“ prinesle iz kraja staremu svetu pod imenom Liburnija znanega; marsikaj ste tudi iz zgodovine in jezikoznanstva kranjsko-štajerskega naroda, ne malo tudi od narodovnosti horvaškega ljudstva kajkavskega tako v prozi kakor v pesmah učenemu svetu razglasile; podajte še tote verstice iz liburniškega kraja izurjenim jugoslovanskim zgodovinarjem v prevdarski.

Od tistega časa, kar je jugoslovanski svet spoznal, da brez narodnega jezika ni kod ni kam, dosti se je delalo, vse jugoslovanske jezike v edin občen in vsacemu Jugoslovanu razumljiv jezik zložiti, kateri bi imel v knjigah obveljati. Ker pa jugoslovanski svet obsega štiri narode, namreč: 1) kranjsko-štajerskega, 2) horvaškega, 3) serbskega in 4) bolgarskega, in ker vsaki totih narodov terja, da se njegov jezik ne kazí, temuč lepša in čedalje bolj povzdiguje, moglo je tisto prizadevanje brez uspeha ostati. Vnelo se je ostro pričkanje: kje da je meja vsacega totih narodov tako v zgodovinskem kakor tudi v jezičnem obziru, in potem: ktero ime kateremu totih narodov kakor njegovo pravo po narodni zgodovini in narodnem jeziku pripada. Po najnovejših preiskavah učenih slovenskih, ali kar je vse eno, slovanskih mož vemo že gotovo, da bila je Panonija mati vseh slovenskih narodov, iz ktere so se na vse kraje razšli. Vemo tudi, da zdanje Kranjske, Koroške (pa ne vse) in Goriške popred samo pod imenom „Karnija“ znane, niso stari prištevali k Panonii; al zato naj nihče ne misli, da ni bilo slovenskih naselišč v Karnii, ker gotovo je, da ob časih našega Izveličarja je v enem rimskem kerdelu (kohorti) iz Karnov sestavljeni, dosti slovenskih vojšakov bilo. Pa tudi to ni zgodovinarjem skrito, da so se Slovenci od Donave okoli 550. leta v Karnijo preselili¹⁾, in da so ukorenjeno že ime Karni, čeravno so v teh novih zemljah svoj jezik jako razširili, vendar mogli pod svoje vzeti. Kdor se je s slovensko, zlasti pa jugoslovansko zgodovino soznanil, temu tudi to ni skrito, da Štirci v ožjem pomenu nespadaajo pod kranjski narod, ampak da so med kranjskim in staro-horvaškim, in da od nekda stanejejo v totih zemljah, ktere so se v starih časih prek severni Panonii in Dunaju do Vele Horvaške razprostirale. S štirskimi Slovenci je toraj ravno taka kakor s horvaškimi Čakavci. Dokazano je že kritiško zgodovinsko, da so Horvati, pridši v današnje kraje, v dve deželi svojo zemljo razdelili: na savsko namreč (tudi severno), primorsko (tudi južno), horvaško²⁾, in da je una do Sotle in nar manj do Drave segala, ta pa je zauzémala ostalo Horvaško (Istrijo, Dalmacijo, Bosno do Vrbasa in zdajno Slavonijo). Torej severni Horvati so ravno tako pravi koreniti Horvati kakor na priliko tisti, kateri so v Dalmaciji ne le po narodu, temuč tudi po jeziku.³⁾

Ni mi potrebno razlagati, kaj da pomeni beseda „narod“, — da je skoro vsak narod sestavljen iz ljudstev, kateri vsi skupej vzeti činijo en narod, in da vsak narod ima svoj narodni jezik, kateri dobiva ime od naroda, in da več manj vsak narod ima narečij, ktere vse skup vzete činijo en naroden jezik, kateri pa še ni ali konči ne more biti književni jezik.

Ker imena za jugoslovanske narode večkrat tudi učeni možje zeló napčno rabijo, pa tudi take nekterim narodom pridevajo, ktere jim ne grejo ne po zgodovini ne po posebnosti, sem se namenil, v kratkem, kolikor prostor naših „Novic“ pripušča, imena jugoslovanskih narodov pretresti in na drobno razložiti. „Error enim — pravi nek kanariensk škof — cui non resistitur, approbatur.“

¹⁾ Prokop. „De bel. Goth.“ l. 3. v Carolovi avstrijski Germanii str. 70. ²⁾ Hilferding v „Geschichte der Serben und Bulgaren“ — in Rački v „Vieku i djelov. sv. Cirila i Methuda.“ ³⁾ V tem nas nič ne motijo po zgodovinskih dokazih nepoterjene misli nekterih naših zaslužnih in učenih mož, katerim smo za njihovo neutrudljivo nabiranje narodskih reči, posebno pa horvaško kajkovskih, veliko hvalo dolžni. Mnogo manj pa nam se je ozirati na Vukove „Srbe sve i svuda“ in na članek na ravno tisto berdo stkani: „Kritische Bemerkungen über die Sprachen Dalmatiens“ von Ab. S. Gliubich v dostavku k „Oesterr. Wiener Zeitung für Literatur und Kunst“ Nr. 30—32. 1857. Umni kritiki ne zadostujejo samo kake misli in želje. Pameten bode tudi odvergel tiste senje po otročje sem ter tje v Zimrelenu za leto 1858 od str. 43—75 razlagane; saj vsak vé, da Kranjci niso Serbi, in Slavonci niso Kranjci ne po narodu ne po jeziku.